

За результатами дослідження автором було визначено, що особливостями оперативного-розшукового забезпечення кримінальною поліцією кримінального провадження щодо злочинів у сфері державних закупівель є такі: 1) досудове розслідування злочинів у сфері державних закупівель повинно здійснюватися виключно слідчими органів Національної поліції, які спеціалізуються на розслідуванні злочинів зазначеної категорії; 2) використання первинної оперативного-розшукової інформації повинно відбуватися під час: а) висунення, оцінки та перевірки слідчих версій; б) планування проведення слідчих (розшукових) дій; в) планування тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій; г) планування заходів щодо забезпечення відшкодування завданої злочинними діями збитків; д) планування заходів щодо забезпечення безпеки учасників кримінального провадження; е) обрання заходів забезпечення кримінального провадження; 4) з метою відшкодування збитків, заподіяних злочином у сфері державних закупівель, повинні проводитися окремі заходи оперативного (ініціативного) пошуку [5].

Аналіз вищезазначених наукових праць вказує на недостатній рівень наукового забезпечення питань оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель. З огляду на це вбачається за доцільне проведення окремого дослідження на тему «Оперативне супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель», метою якого буде наукове обґрунтування теоретичних положень і розробка науково-обґрунтованих пропозицій і рекомендацій з удосконалення правових, організаційних і методичних засад оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель.

1. Коряк В.В. Протидія хабарництву у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ : НАВС, 2012. 19 с.

2. Дараган В. В. Розкриття викрадань державних коштів при проведенні закупівель товарів та виконанні робіт (послуг) на підприємствах залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2012. 20 с.

3. Нагачевський С. В. Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинених службовими особами у сфері державних закупівель : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів : ЛьвДУВС, 2013. 20 с.

4. Часова Т. О. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час протидії злочинам у сфері державних закупівель : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2015. 20 с.

5. Дараган В. В. Теоретико-прикладні засади оперативного-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель кримінальною поліцією : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2018. 40 с.

УДК 343.98:343.351

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/60-63

Владислав ЦУКАНОВ

ад'юнкт

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ З ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Проблематика планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель майже не знайшла свого відображення в наукових працях вчених. Окремі проблеми розглядалися фрагментарно, здебільшого в контексті оперативного-розшукової протидії злочинам у сфері публічних закупівель.

Організація планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель полягає в виборі на основі всебічного аналізу найбільш актуальних цілей і завдань, а також найбільш оптимальних методів, засобів і форм їх вирішення.

Увесь процес планування умовно може бути поділений на три етапи:

– попередній, на якому збирається необхідна для планування інформація, її

вивчення і оцінка, проте якщо такої інформації бракує або недостатньо, то вживають заходів для її отримання;

- основний – власне, процес самого планування;
- наступний – фіксація результатів планування у відповідних письмових документах [1].

Пропонуємо розкрити кожен із вказаних етапів у процесі планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель.

1. Попередній етап у процесі планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель.

На цьому етапі здійснюється збирання та аналіз джерел інформації, необхідних для його розроблення, у тому числі інформації щодо результатів виконання запланованих заходів за попередні періоди. На вказаному етапі здійснюється аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають або можуть впливати на вирішення завдань оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель.

До зовнішніх факторів слід віднести: стан злочинності на території оперативного обслуговування (її характер та відношення до сфери публічних закупівель); способи вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель; наявність фактів притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про публічні закупівлі; інформація щодо наявності у осіб, які входять до складу тендерного комітету, судимості за корисливі злочини; наявність факторів, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель (недосконалість законодавства; кваліфікація кадрів; корумпованість правоохоронних та контролюючих органів тощо); стан перекриття об'єктів оперативного обслуговування негласними працівниками; наявність в оперативному підрозділі системи взаємодії з громадськістю щодо моніторингу публічних закупівель; кількість та розгалуженість об'єктів, які потребують контролю на території оперативного обслуговування; наявність в оперативному підрозділі системи дієвої взаємодії з суб'єктами державного контролю за здійсненням публічних закупівель; можливість оперативного реагування на зміни в оперативній обстановці в окремих районах території оперативного обслуговування.

Зовнішні фактори впливу на вирішення завдань оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель характеризуються такими ознаками: взаємозалежністю – вплив одного фактора на інший; складністю – кількість факторів, на які оперативний підрозділ повинен реагувати, а також рівень варіативності кожного фактора; рухливістю – швидкість, з якою можуть відбуватися зміни в оперативній обстановці у сфері публічних закупівель.

До внутрішніх факторів слід віднести організаційно-управлінську структуру підрозділу стратегічних розслідувань, працівник якого здійснює заходи з планування, наявні ресурси (матеріальні, інтелектуальні, інформаційні) вказаного підрозділу, наявний досвід самого оперативного працівника тощо.

Результати дослідження показали, що під час розроблення проєкту плану оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель доцільно використовувати такі джерела інформації: закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, інші акти законодавства України, комплексні, цільові, державні, регіональні, міжвідомчі програми, інші нормативні документи, які стосуються особливостей регулювання відносин у сфері публічних закупівель та протидії правопорушенням; результати аналізу умов та результатів діяльності оперативного підрозділу щодо протидії кримінальним правопорушенням у сфері публічних закупівель, а також можливі зміни в оперативній обстановці; результати аналізу оперативної обстановки у сфері публічних закупівель; документи перевірок суб'єктами державного контролю за здійсненням публічних закупівель та громадськістю (засобами масової інформації, громадськими організаціями тощо); наукові рекомендації щодо вибору ефективних форм і методів організації роботи з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель; узагальнений практичний досвід з питань організації та здійснення оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель.

На підставі аналізу наявної інформації визначаються необхідність планування тих чи інших завдань, їхній обсяг, виконавці, матеріально-технічне забезпечення тощо.

2. Основний етап у процесі планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель.

Як сукупність дій (операцій) планування повинно здійснюватися з урахуванням

відповідних принципів, які являють собою правила, закономірності або основоположні начала, що визначають сутність, напрями та особливості процесу планування. До основних принципів планування відносять наступні: законності, актуальності, науковості, цілісності та наступності, об'єктивності, реальності, конкретності, випереджувальності та своєчасності, залучення [2].

Враховуючи специфіку роботи підрозділів стратегічних розслідувань та залучення до процесу оперативного обслуговування сфери публічних закупівель негласних позаштатних працівників, на нашу думку, перелік загальних принципів планування слід доповнити такими принципами, як: індивідуальність, динамічність, безперервність, конспірація.

За основу заходів з оперативного обслуговування пропонуємо взяти заходи, окреслені В. Дараганом, однак вказаним автором було запропоновано систему загальних заходів, які у своїй більшості відображають мету або завдання, які можуть бути вирішені у процесі оперативного обслуговування, а тому не можуть бути включені до плану заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель, оскільки вони не встановлюють конкретні дії підрозділу або оперативного працівника, тобто не відповідають принципу конкретності. У зв'язку з чим спробуємо запропонувати систему заходів, що матимуть конкретну систему дій та можливих виконавців. Вказану систему побудуємо на визначених В. Дараганом завданнях:

1) заходи, спрямовані на формування системи джерел оперативної інформації та їх розстановку: підготувати на надіслати запити до підприємств, установ та організацій на території оперативного обслуговування для отримання списків звільнених за останні 3 роки осіб з метою виявлення осіб, які можуть мати інформацію про зловживання у сфері публічних закупівель; визначити об'єкти, які потребують оперативного перекриття на території оперативного обслуговування;

2) заходи, спрямовані на пошук джерел гласної інформації: щотижнево здійснювати моніторинг сайту prozogto.gov.ua з метою відслідковування оголошень щодо здійснення публічних закупівель, які відповідно до наявної у підрозділі інформації мають випадки зловживань у сфері публічних закупівель або схильні до їх допущення; щомісяця здійснювати моніторинг спеціалізованих форумів, на яких обговорюються проблеми участі або проведення публічних закупівель; щомісяця здійснювати моніторинг сайтів засобів масової інформації, які спеціалізуються на проведенні журналістських розслідувань у сфері публічних закупівель;

3) заходи, спрямовані на забезпечення внутрішньої і зовнішньої інформаційної взаємодії: налагодити зв'язки з оперативними працівниками інших підрозділів стратегічних розслідувань, за якими відповідно до функціональних обов'язків закріплена функція здійснення оперативного обслуговування сфери публічних закупівель, з метою своєчасного обміну інформацією про нові способи вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель та способи їх виявлення, а також іншою важливою для виконання завдань підрозділу інформацією; встановити зв'язки з посадовими особами суб'єктів державного контролю за здійсненням публічних закупівель (підрозділи Державної казначейської служби України; підрозділи Рахункової палати України; підрозділи Антимонопольного комітету України; підрозділи Державної аудиторської служби України); встановити зв'язки з представниками засобів масової інформації та громадських організацій, які спеціалізуються на моніторингу процесів публічних закупівель;

4) заходи, спрямовані на виявлення причин та умов вчинення правопорушень в цій сфері: щоквартально спільно зі слідчими органів досудового розслідування здійснювати аналіз матеріалів кримінальних проваджень, розпочатих за фактами вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель, з метою виявлення можливих причин та умов, що сприяли їх вчиненню; щоквартально здійснювати аналіз наукових досліджень щодо причин та умов вчинення правопорушень у сфері публічних закупівель;

5) заходи, спрямовані на профілактику правопорушень: щоквартально здійснювати профілактичні бесіди з членами тендерних комітетів на об'єктах, де були виявлені випадки порушення законодавства про публічні закупівлі або вчинені кримінальні правопорушення у сфері публічних закупівель; здійснювати індивідуально-профілактичний вплив на службових осіб, які задумують або готують вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель;

6) заходи, спрямовані на виявлення фактів зловживань, вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель: надати завдання негласним позаштатним

працівникам на виявлення інформації про факти зловживань та вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель та осіб, які їх допускають; шляхом проведення заходів оперативного (ініціативного) пошуку здійснювати відпрацювання об'єктів оперативного обслуговування з метою отримання інформації про факти зловживань, вчинення кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель.

3. Наступний етап у процесі планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель.

Відповідно до положень Інструкції з організації планування в системі Національної поліції України, затвердженої Наказом МВС України від 24.12.2015 № 202, план повинен мати такі реквізити: гриф затвердження; назву документа; назву органу чи підрозділу поліції; заголовок (указується термін, на який складено план); текст; підпис; дату складання. План оформлюється, як правило, у вигляді таблиці, яка має такі графи: порядковий номер заходу, назва заходу, відомості про виконавців, строк виконання; очікуваний результат або індикаторні показники виконання (за потреби), відмітка про виконання (або інший спосіб контролю); примітка (за потреби).

Наприкінці слід зазначити, що планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель не повинно закінчуватися перед початком дій, визначених у плані, або після його затвердження, адже, як зазначалося вище, цей процес є динамічним і повинен залежати від змін в оперативній обстановці у сфері публічних закупівель або на окремих об'єктах оперативного обслуговування.

1. Федчак І. А. Організаційно-тактичні основи оперативного обслуговування об'єктів (галузей) економіки підрозділами ДСБЕЗ МВС України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ: КНУВС, 2009. 268 с.

2. Бугайчук К. В. Планування у процесі публічного адміністрування в органах Національної поліції. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 84–89.

УДК 343.98:343.7

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/63-66

Олександр ЯКОВЧЕНКО

аспірант кафедри

оперативно-розшукової діяльності

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗСТАНОВКИ СИЛ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЩОДО НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Одним із дієвих механізмів превенції та своєчасного виявлення незаконного заволодіння транспортними засобами є якісна організація розстановки сил підрозділів кримінальної поліції на території оперативного обслуговування щодо незаконного заволодіння транспортними засобами.

Для розкриття питання організації розстановки сил підрозділів кримінальної поліції на території оперативного обслуговування щодо незаконного заволодіння транспортними засобами, на нашу думку, доцільно використовувати класифікацію, запропоновану В. Давидюком, залежно від значення, нормативного статусу суб'єкта, обсягу проведення оперативно-розшукової діяльності:

1) основні оперативно-розшукові сили Національної поліції – це весь особовий склад оперативних підрозділів Національної поліції України, який володіє спеціальними знаннями, обізнаний про прийоми конспірації, а також має допуск до державної таємниці та який, згідно з чинним законодавством і посадовими інструкціями, уповноважений на пошук і фіксацію фактичних даних про підготовку та вчинення особами злочинних дій, оперативно-розшукову превенцію й оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження шляхом здійснення оперативно-розшукових заходів, заходів оперативного (ініціативного) пошуку, використання засобів оперативно-розшукової діяльності, можливостей спеціальних оперативно-розшукових сил;